

TOMA ALIMOS

-caracterizare-

(o scurta introducere - de la argument) sau:

In cantecele sale epice, poporul si-a cantat eroii, a preamarit faptele lor de curaj si vitejie, exprimandu-si totodata dragostea, admiratia fata de acestia, caci o simbolizeaza cinstea, adevarul, spiritul de dreptate.

Un astfel de personaj este si Toma Alimos, eroul baladei haiducesti cu acelasi titlu. El este personajul principal, fiind prezentat in toate momentele actiunii, iar insusirile sale se dezvaluie treptat, de-a lungul intregii actiuni.

Haiducul este un personaj real si individual care intruchipeaza insusirile poporului. Autorul anonim a tesut in jurul lui o aura legendara, devenind astfel un adevarat erou popular.

Personajul este un "haiduc din Tara de Jos", al carui portret apare chiar de la inceput realizat de autor prin caracterizarea directa : "nalt la stat/ mare la sfat/ si viteaz cum n-a mai stst".

Daca sub aspect fizic se se retin statura sa impresionanta, ochii negri patrunzatori ("Ochii-I negri arunca/ Peste campuri ce vedea"), insusirile morale se contureaza, indeosebi din atitudine, fapte, monolog, relatia cu celelalte personaje, prin caracterizarea indirecta.

Haiducul este un iubitor de natura, in mijlocul careia traieste si cu care se infratete ("ca-mi sunt mie fratiori/ de poteri ascunzatori"). Cu toate acestea, el traieste dureros sentimentul singuratatii, deoarece, fire deschisa, sociabila si generoasa, duce dorul oamenilor, simte nevoia comunicarii cu semenii.

Aparitia vijelioasa a boierului Manea este vazuta de haiduc ca un prilej de a cinsti cu cineva o cupa cu vin. De aceea sincer, prietenos, ospitalier, ii raspunde boierului cu politetea omului bucuros de intalnirea cu un semen: "Multumescu-ti, frate Mane!".

Cu calm si stapanire de sine, cu un puternic simt al realitatii, inclinat mai mult spre prietenie si intelegere decat spre cearta, el vrea sa inlature pricinile dusmaniei: "Ce-am vazut/ om mai vedea,/ Ce-am facut /Om judeca" si ii ofera frateste plosca : "Pan' atuncea, mai fartate,/ Da-ti mania la o parte/ Si bea ici pe jumătate/ Ca sa ne facem dreptate."

Corect si cinstit, crezandu-I si pe ceilalti oameni la fel, Toma este o clipa neatent, suficient pentru vicleanul Manea ca sa-l injunghie si sa fuga. Insufletit de un puternic spirit de dreptate, inzestrat cu o uimitoare tarie morala si stapanire de sine, isi leaga rana, il urmareste pe fugar si-l pedepseste, nu pentru a se razbuna, ci pentru a face dreptate in numele celor

multi si asupriti pe care-I reprezinta. Astfel, haiducul isi apara propria-I demnitate in numele careia actioneaza. Fapta miseleasca a lui Manea a dezlantuit in sufletul generos al haiducului, ura fata de acesta, pe care si-o exprima direct: “Maneo, Maneo, fiara rea,/ Vitejia ti-e fuga...”. Astfel, isi exprima dispretul fata de lasitatea boierului.

Pe cat de inversunate sunt dispretul si ura impotriva lui Manea, pe atat de puternice sunt sentimentele prieteniei si devotamentul sau fata de cal si fata de tovarasii de haiduciu: “Apoi, mari sa te duci/...pan’ la Paltinii Trasniti,/ unde-s fratii popositi”.

Adevarata frumusetate morala a haiducului se dezvaluie in momentul mortii. El este o fire sensibilă, iubeste natura si frumosul, de aceea doreste sa fie inmormantat in mijlocul ei. Testamentul sau releva un suflet duios, capabil de iubire, caci intr-un astfel de moment, gandul sau se indreapta catre cei apropiati : catre fiinta iubita, Catre unul dintre fratii sai de voinicie si catre murgul care l-a slujit cu atata credinta.

Moartea nu-l inspaimanta pe erou. El o priveste cu seninatate, ca pe o lege a firii. Traieste doar regretul ca trebuie sa se desparta prematur si atat de tragic de viata pe care a trait-o intens.

Prin totalitatea insusirilor sale, Toma Alimos, desi personaj real, apare in postura unui erou legendar, cu insusiri iesite din comun, asemenea eroilor din basme, a unui Fat-Frumos viteaz, cinstit, iubitor de natura si de oameni, intept, prietenos si sensibil. Acest lucru il afirma Ion Rotaru: “Toma a lui Mos sau Alimos este si un Fat-Frumos, mai dramatic inasa, mai real, posibil ca existenta istorica”. Calitatile eroului sunt puse inasa in lumina cu o forta impresionanta, si prin incadrarea intr-un anumit mediu si mai ales prin antiteza cu personajul negativ al baladei - boierul Manea.

Haiducul devine o intruchipare a insusirilor alese ale poporului roman. De aceea autorul omonim isi exprima admiratia fata de erou, fata de demnitatea, curajul si vitejia acestuia, dar si compasiunea pentru moartea sa tragica.